

УДК 37.011.3-051.091.4:7

Ольга Федій,
м. Полтава

ЕСТЕТИЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ УЧИТЕЛЯ У ВИМІРАХ ПЕДАГОГІКИ ДОБРА ІВАНА ЗЯЗЮНА

Розглядаються філософсько-естетичні основи діяльності педагога епохи інформаційного суспільства. З'ясовано типові протиріччя сучасної освітньої системи та ефективний шлях усунення дисгармонії у відносинах між учнем та сучасною школою через розвиток естетичного інтелекту педагога. Концептуальні положення цього феномену досліджено у світлі парадигмального простору Педагогіки Добра Івана Зязюна. Представлена етапна структура задіяності естетичного інтелекту вчителя в педагогічному процесі.

Ключові слова: професійна діяльність педагога, естетика, естетичний інтелект учителя, Педагогіка Добра, духовно-естетична самоцінність людини, універсальність та унікальність естетичного у педагогічному процесі.

Постановка проблеми. Кардинальні зміни багатьох сфер життя сучасного суспільства пов'язані з уходженням людства на нову інформаційно-технологічну орбіту розвитку. Надзвичайно динамічні темпи технічного прогресу, а також низка соціально-політичних, культурних, екологічних, морально-естетичних викликів сьогодення примушують сучасних політиків, науковців, діячів культури і мистецтва, освітян до переосмислення ролі й призначення у цьому процесі освіти як визначальної ідеї будь-якого суспільства, його повноцінного теперішнього та забезпеченого майбутнього. За висловом нинішнього українського керівництва, освіта має перейти з рангу соціальної площини в ранг державних інвестицій. Звісно, обсяг і якість таких інвестицій багатоаспектні, варіативні та залежні від ряду об'єктивних і суб'єктивних чинників суспільно-історичного розвитку держави.

Своєрідною проектною характеристикою розросту освітнього простору може слугувати прописана ще у 1993 році Г. Драйденом та Дж. Вос «Революція у навчанні» (2003), яка передбачає створення такої школи, де учні зможуть отримувати миттєвий доступ до курсів найкращих викладачів, до найвеличніших ідей,

чудових бібліотек, художніх галерей і довідників, а вчителі матимуть діяти як наставники та гіді, використовуючи у якості класної кімнати цілий світ (Драйден, Вос, 2011). Авторами цього визнаного педагогічного бестселеру чітко прописані принципи організації «індивідуального стилю навчання», що максимально орієнтовані на емоційно-чуттєву, естетичну реакцію особистості в навчанні, як-то: «навчатися через те, що бачиш, чуєш, відчуваєш на смак, відчуваєш нюхом, дотиком, робиш, уявляєш, відчуваєш інтуїтивно, відчуваєш» (с. 30).

Специфіка професійної діяльності сучасного вітчизняного вчителя – головного організатора освітнього процесу, що підпадає нині під численні реформи та їх уточнення, визначається такими ознаками: *по-перше*, остаточна невизначеність пріоритетності його навчальної та виховної діяльності (відповідно в першостях: «зафіксовані на рівні ЗНО знання учня» чи «його духовна сутність, емоції, переживання, почуття, бажання вчитися?»), *по-друге*: явна завантаженість учителя у виконанні ним численних «паперотворчих» завдань і звітів, неправомірно велика кількість учнів у класах (що призводить до нівелювання звичайних людських, виховуючих відносин у діаді «вчитель-учень»); *по-третє* – досі в освіті на науково-методологічному та, відповідно, на практико-методичному, технологічному рівнях залишається поза увагою сутнісна духовна самоцінність людини, що працює в цій діаді, філософія її життя, духовно-ціннісний, естетично-унікальний, особистісний сенс її існування у Всесвіті, а найголовніше – сенс її перебування у навчальному закладі. Вчитель епохи інформаційного суспільства залишається безпорадним перед звичайним «дитячим» питанням: «Навіщо це мені?». А далі – елементи розчарування, «деестетизації» освітніх шкільних переживань: «У школу не хочу!», «Я краще за комп'ютером посиджу! Там мені цікавіше!» тощо.

На нашу думку, стає надзвичайно актуальним формування світоглядної методологічної позиції педагога, його естетичного інтелекту. Чітке усвідомлення своєї позиції в системі дитино-центрованої, людиноцентрованої педагогіки та своєї місії в освітньому інформатизованому середовищі дозволить педагогові

сформулювати й найважливішу мегамету своєї педагогічної діяльності у процесі реалізації нововведень, змістових перетворень та набутті новітніх ефективних компетентностей.

Аналіз останніх досліджень у публікацій. Нині в теорії і практиці вищої педагогічної освіти накопичено значний досвід, який може стати основою формування естетичного інтелекту сучасного педагога. Проблеми формування гармонійної особистості педагога, його професійної майстерності у створенні гуманного, особистісно орієнтованого педагогічного середовища цікавило видатних зарубіжних та вітчизняних філософів і педагогів різних часів: епохи Стародавнього Світу (Конфуцій, Сократ, Платон, Аристотель та ін.), періоду Середньовіччя та Відродження (Я. Коменський, Й. Песталоцці та ін.), Нового часу (В. Верховинець, Я. Корчак, В. Сухомлинський, К. Ушинський, та ін.).

Побудована на принципах природовідповідності, демократичності та естетизованості українська народна педагогіка в епоху розвитку сучасних цивілізаційних процесів відчутно збагатилась науковими доробками цілої плеяди вітчизняних і зарубіжних дослідників феномену естетичного в педагогічній діяльності. Духовним лідером українських освітян у цьому пошуку став видатний український учений-педагог Іван Андрійович Зязюн. «Його педагогічна творчість вражає масштабністю напрямів, різноаспектністю тем ... провідними філософсько-педагогічними положеннями вченого є ті, у яких обґрунтовується сутність Людини і її виховання, зміст філософії освіти, фундаментальні ідеї педагогічної майстерності вчителя, культуротворчості й естетичні чинники розвитку особистості» (Ничкало, 2013, с. 112). Філософію та естетику педагогічної дії академіка І. Зязюна активно досліджують В. Кремень, Г. Васянович С. Гончаренко, О. Дубасенюк, А. Кузьмінський, М. Лещенко, Н. Ничкало, В. Рибалка, О. Семенов та ін. (Кремень, 2005; Ничкало, 2013). Проте вивчення феномену естетичного інтелекту вчителя в концепції Педагогіки Добра Івана Зязюна ще не набуло ґрунтовного висвітлення у вітчизняному освітньо-науковому просторі.

Мета статті – виявлення ключових ознак естетичного інтелекту як складової професійної діяльності сучасного

педагога, фундаментальної передумови її успішності в епоху інформатизації суспільства, крізь призму концептуальних положень Педагогіки Добра Івана Зязюна.

Виклад основного матеріалу. Найголовнішою проблемою в ініціативах освітніх перебудов нині залишається невизначеність основоположального елементу цілісного педагогічного процесу – його мета. Проект Нової Української Школи (НУШ) пропонує таке формулювання мети навчально-виховного процесу, фактично залишаючи невизначеним алгоритм виявлення результатів особистісного зростання учня: випускник нової школи – цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення; патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини; інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

На жаль, сучасні людинознавчі науки ще й досі неспроможні пояснити ефект «цілісної та усебічно розвиненої людини» на рівні виявлення та фіксації таких «показників» розвитку особистості. Адже інформація про таємницю людської сутності залишається «білою плямою» знань у культурно-інформаційному полі суспільства. Сформульованість мети в такій невизначеності щодо дій педагога призводить до її формального виконання. Шкільний учитель залишається в ролі майстра, митця, що діє фактично наосліп, інтуїтивно відчуваючи певні паростки істинних Гідності, Любові, Чемності, Добродійності та Людинолюбства у своїх вихованців.

Ще одна загальна ідея формування бажаної особистості у проекті НУШ практично зводиться до вміння майбутніх громадян держави розвивати економіку та вміння «конкурувати» з іншими на «ринку праці». Це доволі прагматична та агресивна позиція, що дійсно конкурує з основними постулатами української народної педагогіки. Відомий педагог-гуманіст В. Сухомлинський дуже влучно зауважував про те, що школа має навчити дитину трьом речам: вмінню мислити, любити та працювати. Але й досі в оцінюванні досягнень учнів шкіл усіх ступенів немає

жодної оцінки за такі досягнення. Сучасна школа фактично оцінювала (й продовжує оцінювати на рівні ДПА, ЗНО) основні результати – навчальні. Людина зі своїми людськими виявами фактично залишається поза увагою та оцінкою вчителя. При цьому будь-який учень значно та безперспективно програє у «навчальному» розвитку сучасному комп'ютеру.

Аналіз численних методик підготовки компетентних спеціалістів-освітян свідчить про інтерес науковців і практиків до використання величезного потенціалу внутрішніх можливостей, прагнення педагогів до повноцінної особистісно-професійної самореалізації. На думку вчених, залежно від того, як саме сучасний учитель розуміє життєвий сенс саморозвитку й самовдосконалення, на якому ступені реалізації необхідних інформаційно-діяльнісних аспектів цього процесу перебуває, він може або полегшити особистісне зростання собі та своїм вихованцям, або, навпаки, ускладнити цей процес: створити або підтримувати в педагогічному середовищі привнесений ззовні негативний психологічний фон, що відчутно знизить працездатність і перешкодить професійному та особистісному розвитку суб'єктів педагогічного процесу. Своєрідною протиположністю такому негативу є *естетична освіченість* педагога, сформованість основ його естетичного інтелекту, що будується на засадах філософії, етики, естетики, психології, психотерапії та сучасної особистісно орієнтованої освітньої парадигми. Естетичному контексту професійного мислення педагога належить визначна роль. По-перше, естетичне є одним із засобів якісного вдосконалення людської природи: естетичне виховання є невід'ємним складником загального виховання людини, спрямованого на формування певної моделі її ставлення до світу. По-друге, нині естетичне набуває особливого функціонального значення в життєдіяльності людини. Через свою унікальну *саногенну* (зцілюючу, оздоровчу) функцію воно надає їй можливість відновлення єдиної картини світу, чим повертає до стану психологічної стійкості (М. Киященко, 2005). Тому проблема теоретико-методичного обґрунтування ефекту естетичного інтелекту педагога потребує науково-практичного вирішення.

Естетичний інтелект педагога – це системоутворювальна характеристика його особистості, яка висвітлює сутнісне, емоційно-духовне, естетично усвідомлене сприйняття педагогом природної естетичної неповторності учня, розвиненої здатності дитини до «живого», емоційно-чуттєвого (а відтак – естетичного) проживання свого шкільного життя – як найбільш вагомого досягнення вчителя у шкільному освітньо-розвивальному процесі. Класичне визначення ключової ознаки людського буття: «Я відчуваю, а значить я живу!», – у цьому контексті якнайкраще відображає основну методологічну концепту вчителя-естета, вчителя-гуманіста, вчителя епохи інформаційного суспільства третього тисячоліття.

Нині все частіше вчені звертаються до проблематики «емоційного інтелекту», досить популярного серед сучасних науковців, педагогів і психологів. Останній тлумачиться як «унікальна програма розвитку «секретної здібності», програма засвоєння нового психологічного інструменту, який, на думку прихильників цієї ідеї, «допомагатиме людині правильно й ефективно використовувати силу та енергію своїх емоцій» (Бхарвани, 2009, с. 1). Отже, емоційний інтелект – це здатність людини до розпізнавання емоцій, розуміння мотивів, спрямованостей і бажань інших людей і своїх власних, а також здатність до управління своїми емоціями та емоціями інших людей із метою вирішення конкретних практичних завдань і підвищення якості міжособистісної взаємодії. Емоційний інтелект на сьогодні не має єдиного визначення своїх структурних компонентів. Однією з найбільш використовуваних є модель здібностей, що включає в себе чотири основних компоненти: сприйняття емоцій, використання емоцій, розуміння емоцій та управління емоціями» (Бхарвани, 2009). Як бачимо, призначення емоційного інтелекту досить прагматичне – допомогти людині звертати увагу на емоції інших людей (емпатія) та оволодіти власними емоційними реакціями задля її соціальної успішності, контактності, конкретної практичної зорієнтованості.

У цьому розумінні «естетичний інтелект педагога» має ряд принципових відмінностей від «емоційного інтелекту» в першу

чергу своєю особистісно-духовною наповненістю та глибоко естетичними переживаннями подій і людських відносин.

Першість естетичних переживань, естетичної сутності людини перед логіко-метафізичною І. Зязюн обґрунтував ще у своїх дисертаційних дослідженнях: у кандидатській «Особливості естетичного сприйняття людини» (1968) та докторській «Становлення та розвиток естетичного досвіду людини» (1977). Унікальність його підходів до розуміння феномену «педагогічної дії» втілилась у засадничих постулатах Педагогіки Добра – самостійної, самобутньої філософії творчої життєдіяльності вченого. Аналізуючи концепт «Добро», дослідники педагогічних поглядів видатного вітчизняного вченого-філософа розкривають добротворення І. Зязюна, що виступає в суголоссі з Правдою, Свободою, Почуттєвістю (Ничкало, 2013, с. 129.).

Свою відданість і надзвичайну прихильність ідеї естетизації педагогічного простору, повернення естетичного начала у відносини педагога з вихованцем, Іван Андрійович пояснював величезним впливом свого Вчителя, викладача естетики – В'ячеслава Олександровича Кудіна. Ось як І. Зязюн формулює свої студентські враження від першої лекції цього педагога: «...викладач без будь-яких записів, на чудовій українській мові занурив нас у світ людських почуттів, естетичних знань, естетичної творчості письменників, художників, мистецтвознавців, композиторів, виконавців... Наступні лекції студенти чекали з нетерпінням. Особливо я. Можливо, уперше я задався питанням: як навчитися бути таким чудовим лектором та педагогом? Як запам'ятати такий обсяг інформації, щоб не користуватися написаною лекцією? Як оволодіти ораторським мистецтвом, щоб викликати радість, сміх і сльози, як це вмів робити наш чудовий викладач естетики» (Кудин, 2008, с. 5). Усе своє життя, свою викладацьку діяльність у вузах України І. Зязюн і присвятив цій дивовижній науці – естетиці. Філософське бачення ролі вчителя, своє професійне й особистісне кредо Іван Андрійович (2000) згодом сформулює крізь призму ключового «добротворчого» поняття в житті людини, чітко й лаконічно, по-геніальному просто: «Я прошу у Бога одного – часу для Добра Людям» (с. 74).

«У моїй душі, – наголошує І. Зязюн, – завжди жила істина древніх: «Нічого нового під місяцем». Нове – це давно забуте старе. І то – правда... Лише три педагоги, і два останні з них випускники полтавського, нашого навчального закладу, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський, так багато написали, видали стільки цікавих ідей, що кожна з них, утілена в життя, є багатством нового і ще незнаного. Усі мої ідеї були їхніми» (Зязюн, 2000, с. 107).

У своїх наукових розвідках Іван Андрійович досить часто звертався до наукового прийому – досліджувати першоідею, зокрема первісне значення поняття, що вивчав. Адже досить часто, стверджував філософ, у ході соціально-історичного розвитку людство втрачало первинні, дуже глибокі уявлення про сутність явищ, їх первинне призначення та розуміння. У педагогічному доробку видатного Майстра Педагогіки аксіологічні засади досліджень перетиналися з філософсько-історичними, психолого-педагогічними, етимологічними дискурсами педагогічних явищ, понять, дій, надаючи їм нового звучання та відроджуючи або формуючи сучасні педагогічні технології добротворення, людинолюбства, людиноцентризму. Основною ознакою професійно-педагогічних нововведень І. Зязюна завжди були такі естетичні реалії, як-то Добро, Краса, Духовність. Так сталося і з ідеєю естетичного феномену в педагогічній діяльності.

У контексті нашої наукової розвідки визначальне місце займатиме визначення І. Зязюном суті естетичного та, відповідно, змістової наповненості естетичних почуттів, що створюють потужне духовне поле діяльності педагога та надають сенсу логіці педагогічних дій, підсилюючи їх, наповнюючи життєвим змістом і досягаючи бажаного результату, оскільки міцно вибудовують духовно-інтелектуальні, естетичні зв'язки між Учителем і Вихованцем, відроджуючи прописаний ще в Давній Греції ефект «платонічного кохання», який, на наш погляд, цілком доречно уточнити на «педагогічне кохання» – це ті духовно-естетичні, інтелектуальні відносини, які обов'язково мають виникати між тим, хто навчає, і тим, хто навчається.

Наведемо основні концептуальні положення цієї теорії естетичного у світлі парадигмального простору Педагогіки Добра.

У перекладі з давньогрецької мови слово *естетика* означає – сприймаючи, переживаю (почуваю). Об'єктом естетики як наукової галузі є емоції. Практичне прикладання естетики стосується ряду завдань. Найбільш значущими для нашого наукового пошуку є: постачати гарний матеріал для наук, що їх осягає переважно інтелект; пристосовувати науково пізнане до будь-якого розуміння; постачати гарними принципами дедалі витонченіші заняття і вільні мистецтва; у співжитті за інших рівних умов віддавати перевагу емоціям при здійсненні будь-яких справ (Зязюн, Крамущенко, Кривонос, 2008, с. 71).

Підкреслюючи виняткове значення філософських поглядів Гегеля на визначення естетики як «науки про чуттєве пізнання дійсності», Іван Андрійович зазначав, що межі її застосування значно ширші, аніж традиційне ототожнення її з мистецтвом: «Жодна сфера людського життя поза естетичними чинниками немислима, бо не можна уявити життєдіяльну людину поза сприйманням і переживанням» (Зязюн, Крамущенко, Кривонос, 2008, с. 71). Глибоко вивчаючи філософсько-історичні корені проблеми естетичного, вчений-філософ доходить висновку про доречність диференціації усіх почуттів, що їх здатна відчувати людина, не за об'єктами, що викликають почуття, а за суб'єктом, що їх переживає. Пропонує такий підхід: єдність позитивних і негативних почуттів можна визначити загальним поняттям «естетичні почуття» і стверджувати, що, крім естетичних, жодних інших почуттів не існує. Сфер, які можуть зумовлювати їх характер у ставленні людей до них, існує безліч: праця, мистецтво, наука, релігія, людські стосунки тощо. До позитивних почуттів належать прекрасне і піднесене; до негативних – потворне і низьке; перехідними чи проміжними є трагічне і комічне (Зязюн, Крамущенко, Кривонос, 2008, с. 72). Здатність і вміння володіти власними почуттями, використовувати їх за допомогою техніки і технологій фахового вибору для спілкування з людьми, для розвитку їхньої людяності, на думку

І. Зязюна, – чи не найперший показник майстерності педагога (Зязюн, Крамущенко, Кривонос, 2008, с. 74).

Особливого значення Іван Андрійович надає трьом складникам педагогічної дії – афекту, інтелекту та волі особистості, які психолог В. Зінченко назвав «серцевиною освіти». Принципово важливим стає визначення сутнісних особливостей і взаємозв'язку цих складників у системі Педагогіки Добра. Так, інтелект, за І. Зязюном, – це наповнені смислом знання і душа учня. Афект – емоційно-почуттєвий світ людини. З емоціями людина народжується, а в ході соціалізації особистості її емоції перетворюються в почуття. Як правило, вони безкорисливі, але занадто вагомі в інтелектуальному розвитку й саморозвиткові особистості, є основою людського розуму. Почуття завжди підтримуються інтелектом. Інтелект завжди народжується почуттями. Якщо уважніше придивитися, то почуття значно вагоміші за розум. Почуття рухають науку... Із почуттів розпочинається учительський авторитет (Зязюн, 2012, с. 23).

Таким чином, видатний Майстер-педагог, розширюючи сферу визнання естетичного у самій філософії професійної дії педагога, повертає ідею духа, душі, справжності в педагогічну дію, а саме – надає «естетичному» фундаментальній ролі «успіху» для всієї сукупності подальших «дидактичних намірів» педагога.

Повсюдність актуалізації естетичного як у педагогічному процесі (починаючи з мети й закінчуючи реальними результатами), так і у формуванні естетичного інтелекту педагога має свою *етапну характеристику*: з естетичного починається шлях до душі вихованця, підтримка естетичного переживання суб'єктів у перебігу власне освітнього процесу забезпечує успіх опанування учнем певних компетенцій (як особистісних, так і ключових предметних) через максимальну, гармонічну задіяність інтелектуальної, емоційно-чуттєвої і вольової сфер особистості. Здобуті в такий спосіб знання, вміння й навички через пережиту естетичну насолоду, оцінку, особистісні почування, глибоке, зацікавлене усвідомлення, що відбувалися в психологічно комфортному, естетизованому (як «опочуттєвленому») середовищі «живої» школи згодом набуватимуть ефект бажаного

повтору, поновленого переживання, як будь-який високоестетизований феномен у людському бутті.

Висновки. Отже, виокремлення нами феномену «естетичного інтелекту педагога» та вивчення його на філософсько-естетичних засадах Педагогіка Добра І. Зязюна пов'язане з актуалізацією таких доленосних для професійної діяльності учителя моментах, як-то: створення природної гармонії у відносинах «дитина-Всесвіт» на рівні емоційно-духовного переживання подій і ситуацій, занурення (повернення – у разі необхідності) дитини в надзвичайно важливий для неї стан подиву, захоплення життям. Максимальна підтримка природного для кожної дитини стану зацікавленості подіями, які мають стати «освітніми», такими, що дадуть поштовх для подальшого унікального руху учня у просторі сучасного інформаційного середовища. Естетична інтелектуальна активність педагога має бути спрямованою на повернення в поле педагогічної діяльності дитячої душі та почуттів, на відмову від обезлюдненості у відносинах «учитель-учень» і крайнього «фактажного» формалізму в оцінюванні навчальних досягнень учнів, на зміну сенсу шкільного життя його сучасних суб'єктів, які на відміну від «комп'ютерного інтелекту» наділені унікальною здатністю сприймати та пізнавати цей світ передусім естетично, душею, власними емоціями та почуттями, а відтак – своїм життям.

Подальшого дослідження потребують питання визначення ролі й місця естетичного складника у процесі професійної підготовки сучасного педагога, розробці й упровадженні технологій формування естетичного інтелекту вчителя-предметника, врахування інтегрованого, особистісно-орієнтованого та синергетичного підходів у теоретико-методичному супроводі розвитку цієї атрибутивної якості особистості педагога.

Список літератури

- Бхарвани, Г. (2009). *Важнее, чем IQ! EQ: эмоциональный интеллект*. Тренинг «Секретного интеллекта», который дает эффективность в любом деле. Санкт-Петербург: Прайм-Евронек.
- Драйден, Г., Вос, Д., (2011). *Революция у навчанні*. Львів: Літопис.
- Зязюн, І. (2000). *Педагогіка добра: ідеали і реалії*. Київ: МАУП.
- Зязюн, І. А., Крамущенко, Л. В., Кривонос, І. Ф., та ін. (2008). *Педагогічна майстерність* (Вид. 3-тє). І. А. Зязюн (Ред.). Київ: СПД Богданова А. М.

- Зязюн, І. А. (2008). *Філософія педагогічної дії*. Київ, Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького.
- Зязюн, І. (2012). Педагогічна психологія чи психологічна педагогіка? *Естетика і етика педагогічної дії*, 3, с. 20-38. Київ-Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка.
- Киященко, Н. И. (2005). *Эстетика - философская наука*. Москва: Издательский дом Вильямс.
- Кремень, В. Г. (2005). *Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати*. Київ: Грамота.
- Кудин, В. А. (2008). *Раздумья*. Михайличенко, В. Е. (Ред.). Харьков: НТУ «ХПИ».
- Ничкало, Н. Г. (Ред.). (2013). Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна. *Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України*. Київ: СПД Богданова А.М.

Olga Fediy

AESTHETIC INTELLIGENCE OF THE TEACHER IN THE CONTEXT OF PEDAGOGICS OF GOOD OF IVAN ZIAZIUN

The article is dedicated to assessment and evaluation of the philosophical and aesthetic fundamentals of educator's activity in the era of informational society. The set of fellow contradictions of the contemporary educational system is defined by the author: ultimate uncertainty of the major goal of the educational process alongside with the priorities of educational activity; professional overload of the teacher and lack of one's attention in relation to the essence of the aesthetic and spiritual self-value of a child.

Author of the article offers the effective approach towards addressing of the misbalance in relations between a pupil and modern school – by development of aesthetic intelligence of the educator. The aesthetic intelligence is defined by the scholar as the system-composing trait of an individual, which is mainly oriented on representation of the essential, emotional and spiritual, aesthetically-realized acceptance of the natural aesthetical individuality of a pupil by an educator. Additional emphasis in this context is put on the importance of the pupil's individually-developed ability for emotionally sensed living of one's school life.

The conceptual basis of the phenomenon of aesthetic intelligence of an educator is investigated in the light of the paradigm of the pedagogics of good (as it is offered by Ivan Ziaziun). The conceptual analysis of the major approaches of Ivan Ziaziun in relation to defining of the major essence of aesthetical and substantial contents of the aesthetic feelings is conducted. The set of such feelings creates the fertile background for the spiritual and aesthetic area of educator's activity. In addition aesthetic feelings fulfill the logics of the pedagogical actions with their sense and in such manner, strengthen the power of such actions in the process of achievement of an expected outcome from such educational activity.

The aesthetic feelings create the background for the strong spiritual and intelligence-based relations between a Teacher and a Pupil. Actualization of the aesthetic both in the context of the educational process and in the process of formation

of the aesthetic intelligence, has its step-by-step characteristics: aesthetic creates the background for finding the path to the soul of a pupil, supports aesthetic and emotional experience of all subjects of the educational process and funds the final success in the context of gaining the set of educational competences by a pupil. The knowledge base (informational awareness and related practical competences), which is gained by the pupil alongside with experiencing the aesthetic pleasure, its assessment and evaluation, feeling corresponding personal sensation, deep and engaging understanding etc., which takes its place in the school environment (characterized as psychologically comfortable and aesthetically-fulfilled one) has the further potential of achievement of the effect of desired replication and updated emotional experience.

Keywords: *professional activity of an educator; aesthetics; aesthetical intelligence of a teacher; pedagogics of Good; spiritual and aesthetic self-value of a personality; universality and uniqueness of aesthetical component of the pedagogical process*

References

- Bharvani, G. (2009). Vazhnee, chem IQ! EQ: jemocionalnyj intellekt. Trening «Sekretnogo intellekta», kotoryj daet jeffektivnost v ljubom dele. [More important than IQ! EQ: emotional intelligence. Training «Secret Intelligence», which provides efficiency in any business]. St. Petersburg: Prime Euroznak.
- Draiden, H., Vos, D., (2011). Revoliutsiia u navchanni. [Revolution in learning]. Lviv: Chronicle.
- Ziazium, I. (2000). Pedahohika dobra: idealy i realii. [Pedagogics of good: ideals and realities]. Kyiv: MAUP.
- Ziazium, I. A., Kramushchenko, L. V., Kryvonos, I. F. (2008). Pedahohichna maisternist. [Pedagogical skill]. (Kind 3rd). I. A. Ziazium (Ed.). Kyiv: SPD Bogdanova A. M.
- Ziazium, I. A. (2008). Filosofiiia pedahohichnoi dii. [Philosophy of pedagogical action]. Kiev, Cherkassy: Cherkasy Bogdan Khmelnytsky National University.
- Ziazium, I. (2012). Pedahohichna psykholohiia chy psykholohichna pedahohika? [Pedagogical Psychology or Psychological Pedagogy?]. *Aesthetics and ethics of pedagogical action* (Is. 3, pp. 20–38). Kyiv-Poltava: Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University.
- Kyiaschenko, N. Y. (2005). Estetyka – fylosofskaia nauka. [Aesthetics is a philosophical science]. Moscow: Williams Publishing House.
- Kremen, V. H. (2005). Osvita i nauka v Ukraini – innovatsiini aspekty. Stratehiia. Realizatsiia. Rezultaty. [Education and Science in Ukraine – Innovative Aspects. Strategy. Realization. Results]. Kyiv: Diploma.
- Kudyn, V. A. (2008). Razdumia [Meditations]. V. E. Mykhailychenko (Ed.). Kharkiv: NTU «KhPI».
- Nychkalo, N. H. (Ed.). (2013). Pedahohichna maisternist akademika Ivana Ziaziuma. [Pedagogical skill of academician Ivan Ziazium]. Institute of Pedagogical and Adult Education of NAPN Ukraine. Kyiv: SPD Bogdanova A. M.

Одержано 22.01.2018 р.